

Vad innebär det att sjunga i kör?

Reflexioner över liturgisk musik (och sång) av påven Leo XIV

Predikan av påven Leo XIV, Kristus Konungens högtid
och jubelårssamlingen för körer och musiker

Minst 40 000 människor deltog i mässan som påven Leo XIV firade på söndagsmorgonen den 23 november på Petersplatsen med anledning av jubelårssamlingen för körer och musiker. I sin predikan besvarade påven frågan vad en kör är i den katolska kyrkan och vilken betydelse och vilket värde den liturgiska sången och musiken har.

Kära systrar och bröder!

I responsoriepsalmen sjöng vi: "Med glädje skall vi gå till Herrens hus" (Ps 122). Dagens liturgi inbjuder oss alltså att tillsammans vandra i lovsång och glädje mot mötet med Herren Jesus Kristus, universums konung, den milde och ödmjuka härskaren, han som är alltings början och slut. Hans makt är kärleken, hans tron är korset, och genom korset lyser hans rike fram över världen. "Han härskar från träet" (jfr hymnen *Vexilla Regis*) som fridsfurste och rättfärdighetens konung, han som i sin lidandesstund uppenbarar Guds hjärtas oändliga barmhärtighet för världen. Denna kärlek är också drivkraften och motivet för er sång.

Kära körsångare och musiker, i dag firar ni jubelåret och tackar Herren för att han har skänkt er gåvan och nåden att få tjäna honom genom att ge honom era röster och talanger till sin ära och till andlig uppbyggelse för era bröder och systrar (jfr *Sacrosanctum Concilium*, 120). Er uppgift är att dra in andra i lovsången till Gud och hjälpa dem att delta mer fullödigt i liturgin genom sång. I dag uttrycker ni fullt ut er *iubilus*, er jublande glädje, som flödar ur hjärtan överfyllda av nådens glädje.

Högekulturerna har skänkt oss musiken för att vi ska kunna uttrycka det som vi bär djupt inom oss och som ord inte alltid förmår förmedla. Musiken kan ge röst åt hela den skala av känslor och erfarenheter som växer i oss genom att vi står i en levande relation till verkligheten. Särskilt sången utgör ett naturgivet och förfinat uttryck för vad människan är: sinne, känslor, kropp

och själ förenas för att förmedla livets stora skeenden. Som den helige Augustinus påminner oss: *Cantare amantis est* (jfr *Sermo* 336,1), alltså: ”Att sjunga hör den älskande till.”

Den som sjunger ger uttryck åt kärlek, men också åt den smärta, ömhet och längtan som bor i hjärtat, och älskar samtidigt dem som sången riktas till (jfr *Enarrationes in Psalmos* 72.1). För Guds folk uttrycker sången både åkallan och lovprisning. Det är den ”nya sång” som den uppståndne Kristus sjunger till Fadern och som alla döpta får ta del i som en enda kropp, fylld av Andens nya liv. I Kristus blir vi nådens sångare, kyrkans barn, som i den Uppståndne finner orsaken till vår lovsång.

Den liturgiska musiken blir därmed ett dyrbart redskap genom vilket vi fullgör vår lovprisningstjänst till Gud och uttrycker glädjen över det nya livet i Kristus. Den helige Augustinus, återigen,, uppmanar oss att sjunga medan vi vandrar, likt trötta resenärer som i sången finner en försmak av den glädje som väntar dem när de når sitt mål: ”Sjung, men fortsätt din vandring [...] gå framåt i dygd” (*Sermo* 256.3).

Att ingå i en kör innebär att gå framåt tillsammans och alltså ta våra bröder och systrar vid handen och hjälpa dem att vandra med oss. Det innebär att tillsammans sjunga Guds lov, trösta våra bröder och systrar i deras lidande, förmana dem när de verkar ge efter för tröttheten och uppmuntra dem när svårigheterna förefaller ta överhanden. Sången påminner oss om att vi är en kyrka på vandring, en genuin synodal verklighet som med alla förmår dela kallelsen till lovsång och glädje på denna kärlekens och hoppets pilgrimsfärd. Den helige Ignatios av Antiochia använder också gripande ord för att beskriva sambandet mellan körens sång och kyrkans enhet: ”Er samstämmighet och samklang ska, genom kärleken, bli en sång till Jesus Kristus. Bli alla utan undantag en enda kör: sjung samstämmigt och ta så tillsammans upp tonen från Gud, så att ni med *en* röst kan sjunga till Faderns ära genom Jesus Kristus, och så att han kan höra er och känna igen er tack vare era goda gärningar” (Ignatios av Antiochia, *Till efesierna* 4).

De olika rösterna i en kör förenas nämligen i harmoni med varandra och låter en enda lovsång stiga fram – en lysande symbol för kyrkan som i kärlek förenar alla i en enda behaglig melodi. Ni tillhör körer som främst utövar sin tjänst i liturgiska sammanhang. Ert är ett verkligt uppdrag som kräver förbe-

redelse, engagemang, ömsesidig förståelse och framför allt ett djupt andligt liv, så att ni, när ni sjunger, både ber och hjälper alla andra att be. Denna tjänst kräver disciplin och en tjänandets anda, särskilt när ni förbereder en högtidlig liturgi eller ett viktigt tillfälle i era församlingar. Kören är en liten familj av människor förenad av kärleken till musiken och av den tjänst de utför. Men kom ihåg att församlingen är er större familj! Ni står inte på en scen utan är en del av denna gemenskap och strävar efter att hjälpa den att växa i enhet genom att inspirera och engagera dess medlemmar. Som i alla familjer kan det uppstå spänningar eller mindre missförstånd. Detta är normalt när man fungerar tillsammans och strävar efter att nå ett mål. Vi kan på sätt och vis säga att kören är en symbol för kyrkan, som på sin vandring genom historien strävar mot sitt mål och prisar Gud. Även när denna väg tyngs av svårigheter och provningar och glädjestunder ersätts av mer krävande tider, gör sången vandringen lättare och ger lättnad och tröst.

Sträva därför efter att sjunga alltmer samstämmigt och vackert i kör, och efter att kören ska bli en ännu klarare bild av kyrkan som lovprisar sin Herre! Studera omsorgsfullt vad läroämbetet har sagt. Konciliedokumentet anger normerna för hur ni bäst fullgör er tjänst. Framför allt: ägna er åt att underlätta Guds folks deltagande, utan att ge efter för frestelsen till uppvisning, vilket hindrar hela den liturgiska församlingen från att delta aktivt i sången. Var i detta ett tydligt tecken på kyrkans bön, som uttrycker sin kärlek till Gud genom musikens skönhet. Se till att ert andliga liv alltid är värdigt den tjänst ni utför, så att ert uppdrag på ett autentiskt sätt uttrycker liturgins nåd.

Jag anförtror er alla åt den heliga Cecilia, jungfrun och martyren, som här i Rom lät sitt liv bli den skönaste kärlekssång genom att ge sig helt åt Kristus och skänka kyrkan ett strålande exempel på tro och kärlek. Låt oss fortsätta att sjunga och åter låta oss själva ta till oss uppmaningen i dagens responsorialsalm: "Med glädje skall vi gå till Herrens hus."

(Zenit)